

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Оперативен документ	7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 1 от 12

УТВЪРЖДАВАМ:

ДЕКАН:

/ ПРОФ. Д-Р МАЯТЪЛЪБОВА.Д.М./

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина	Социална медицина		
Специалност	Медицина		
Област на висше образование	Здравеопазване		
Професионално направление	Медицина		
Статут на дисциплината	☒ задължителна	☐ избираема	☐ факултативна
Курс	Втори		
Семестър	Трети		
Образователно квалификационна степен	☐ специалист	☐ бакалавър	☒ магистър
Форма за проверка на знанията	☐ писмен изпит	☐ тест	☐ друга

Обсъдена на заседание на Катедрен съвет	22.11.2018 г. Протокол № 74
Обсъдена на заседание на Комисия по учебната дейност	11.12.2018г., Протокол № 10
Приета на заседание на Катедрен съвет	22.11.2018 г. Протокол № 74
Утвърдена на заседание на Факултетен съвет	12.2018г., Протокол № 11

Стара Загора, 2018 г.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 2 от 12

УЧЕБНА ПРОГРАМА

1. ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

Код на дисциплината	Часове				Всичко	Кредитни точки
	Аудиторна		Извънаудиторна			
012	Лекци и	Упражнения и Семинари	Учебни практики	Други форми		
Форми на аудиторна работа	30				30	1.2
Практически занятия		45			45	1.8
Семинари						
Форми на извънаудиторна работа					38	1.5
Подготовка за семинар						
Самоподготовка за текущ контрол и изпита						
Други форми		30*				
Общо					113	4.5

30*- Учебна практика – една седмица в рамките на преддипломен стаж, VI-ти курс, стажант-лекари (**1.4** кредитни точки от **общо 7**)

Социалната медицина е част от **държавния изпит** по Хигиена, Инфекциозни болести, Епидемиология и Социална медицина (**1,25** кредитни точки от **общо 5**).

4.5 кредитни точки се присъждат при успешно преминало обучение и положен семестриален изпит по Социална медицина – III-ти семестър.

2. ВОДЕЩ ДИСЦИПЛИНАТА: проф. д-р Юлияна Маринова, дм

Водещи упражнения/практически занятия/семинари:

1. доц. д-р Боряна Парашкевова, дм
2. ас. д-р Галя Чамова, дм
3. ас. д-р Петър Атанасов, дм

3. АНОТАЦИЯ

Съвременната социална медицина е сложна интегративна наука, чийто предмет на изучаване е общественото здраве като цялостна система със свои специфични закономерности. Социалната медицина разработва въпросите на социалната детерминираност на здравето и на дейностите за профилактика, протекция и промоция на здравето; изяснява вътрешната структура и динамика на общественото здраве; социалната динамика и прогнози на здравето; управлението на социалноздравните явления от здравеопазването и другите социални институции; ролята на човешкия фактор в здравеопазните дейности. Социалната медицина е призвана да даде обобщаваща картина на общественото здраве и определящите го социални фактори и допринася за изграждането на адекватна здравна политика и обосноваване на нейните приоритети за развитие на здравеопазването като цялостна система.

Социалната медицина като учебна дисциплина има важно значение за специалността "Медицина". Тя е единствената медицинска наука, изучаваща проблемите на здравето на популационно ниво. За успешна професионална реализация на бъдещите медици студентите трябва да имат солидни знания и умения в основните области на социалномедицинското познание. Функциите на социалната медицина могат да се представят в три посоки: 1. интегративно методологична; социално-етична; здравеопазно-управленска. За студентите по

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 3 от 12

медицина чрез университетското обучение поставяме солидни основи за осъществяването на тези функции и по-нататъшно задълбочаване на познанията в системата на следдипломното обучение, адекватно на потребностите на съответната основна медицинска специалност.

Учебната програма по социална медицина се адаптира, особено изразено в процеса на преход в обществото и здравеопазни реформи, според приетите световни стандарти, одобрени от СЗО: подготовка на студентите според обективните здравни потребности на обществото; освобождаване на програмата от излишна информация; интензифициране на учебния процес; адаптиране на програмата към приоритетните задачи; въвеждане на възможности за придобиване на практически умения. Съобразява се изискването на реформата за подготовка на широкопрофилни специалисти, каквито са общопрактикуващите лекари.

Програмата обхваща теоретико-методологичните основи на социалната медицина като наука; съвременните тенденции в общественото здраве – детерминанти и индикатори за здравно състояние; типология на здравеопазните системи; дейност на основните подсистеми на здравната служба: първична здравна помощ и болнична помощ; основи на модерната епидемиология; концепция и стратегии за промоция на здравето и профилактика на болестите. Чрез съдържанието на курса по социална медицина студентите получават знания и умения за социалномедицински анализ на здравеопазните проблеми и подходите за тяхното решаване.

Учебният предмет цели да формира социалномедицински подход и стил на мислене у студентите с оглед да могат: да идентифицират проблемите на общественото здраве; да анализират тези проблеми и определят потребностите; да осмислят съвременните интегрирани подходи и алтернативи за действие за подобряване на общественото здраве; да прилагат социалномедицинския подход в ежедневната си дейност при работата с конкретните пациенти.

Преподаването се осъществява чрез следните форми на работа: лекции и практически упражнения. В практическите упражнения се прилагат подходящи интерактивни методи на работа. Студентите представят собствени разработки по конкретни социалномедицински проблеми, участват в дискусии в малки групи, както и решават конкретни казуси и задачи. Студентите по медицина преминават преддипломен стаж по социалната медицина, в който основен акцент се поставя на практико-приложните елементи на дисциплината. Стажант-лекарите подготвят и представят реферат по предварително зададени изисквания. Социалната медицина е част от държавния изпит по Хигиена, инфекциозни болести, епидемиология и социална медицина.

Обучението по социална медицина се осъществява в основните направления на дисциплината при динамична ситуация, налагаща гъвкавост и актуализиране на учебната програма така, че да бъде адекватна на потребностите и съвременните тенденции за постигане на основната цел: подготовка на лекаря, притежаващ компетентност, адекватна на съвременните потребности.

4. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

4.1. АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ

4.1.1. ЛЕКЦИИ

№	Тема	Хорариум
1	Социалната медицина като наука. Развитие, определение, предмет. Структура. Функции.	2
2	Здраве и болест. Социални фактори на здравето. Развитие на концепциите за здравето. Детерминанти на здравето.	2
3	Обществено здраве. Цикъл на социално-здравните явления. Индикатори на общественото и групово здраве. Качество на живот и здраве. Критерии за качество на живот.	2

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 4 от 12

4	Демографски индикатори на общественото здраве. Статика на населението – структура по пол, възраст, местоживеене. Тенденции в изменението на броя и структурата на населението в РБългария.	2
5	Естествено движение на населението: раждаемост, смъртност, детска смъртност. Показатели, фактори, характеристика за РБългария.	2
6	Заболяемост – значение на изучаването ѝ. Понятиен апарат. Източници и методи за изучаване на заболяемостта.	2
7	Състояние и тенденции на заболяемостта в РБългария. Социално-значими заболявания. Измерване тежестта на заболяванията.	2
8	Промоция на здравето: същност и историческо развитие на концепцията. Отавска харта за ПЗ – дефиниция, принципи. Стратегии за ПЗ.	2
9	Епидемиологичен анализ: определение, развитие, обхват на епидемиологията. Основни понятия: популация, риск, рисков фактор.	2
10	Видове епидемиологични проучвания (ЕП) - описателни, аналитични, срезови. Проучвания на причинна зависимост – “случай-контрола”, “кохортни” ЕП – значимост, дизайн, показатели.	2
11	Здравеопазването като социална система. Здравна служба. Типология на здравеопазните системи в развитите страни.	2
12	Първична здравна помощ (ПЗП) - развитие на концепцията, принципи. ПЗП в България – сегашно състояние.	2
13	Болничната помощ като подсистема на здравната служба. Потребности от болнична помощ. Мисия, цел, статут на болницата, видове болнични заведения, структура и функции на болницата. Организация на стационарното обслужване. Оценка на дейността на стационара.	2
14	Международно здравно сътрудничество. СЗО – цел, принципи, основни задачи и насоки на дейност, структура. Глобална стратегия “Здраве за всички в 21-ви век” – същност, основни положения, критерии за оценка. Европейска стратегия “Здраве за всички в 21-ви век”.	2
15	Законодателни основи на здравната реформа в България. Основни положения на Закона за здравето осигуряване. Основни положения на Закона за лечебните заведения.	2
Общо		30

4.1.2. УПРАЖНЕНИЯ

№	Тема	Хорариум
1	Показатели на общественото здраве – основни групи. Демографски показатели. Статика на населението.	3
2	Естествено движение на населението. Раждаемост – състояние и тенденции. Регистрация. Показатели за раждаемост, плодовитост, възпроизводство на населението – оценка на показателите.	3
3	Обща смъртност – структура, тенденции, регистрация. Детска смъртност – структура и тенденции. Показатели – оценка. Средна продължителност на предстоящия живот.	3
4	Заболяемост. Методи за изучаване. Показатели. МКБ–10. Състояние и тенденции на заболяемостта в съвременното общество.	3
5	Детерминанти на здравето. Социални фактори. Социално-медицински подход към здравия и болния човек. Социална история на заболяването.	3

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 5 от 12

6	Социологическият метод в социалната медицина. ЕСИ. Източници и методи за набиране на първична социологическа информация.	3
7	Епидемиологичен анализ. Видове епидемиологични проучвания.	3
8	Епидемиология на социално значимите заболявания. Рискови фактори за здравето.	3
9	Колоквиум	3
10	Промоция на здравето.	3
11	Семейно планиране. Сексуално и репродуктивно здраве и права. Стратегии за промоция за СРЗП.	3
12	Организационни аспекти на здравеопазването в РБългария. Законодателни основи. ПЗП – актуално състояние в РБългария.	3
13	Организационни аспекти на здравеопазването в РБългария. Организация на спешната помощ. Финансиране в системата на здравеопазването.	3
14	Организационни аспекти на здравеопазването в РБългария. Болнична помощ. Акредитация.	3
15	Подготовка за практически изпит.	3
Общо		45

Преддипломен стаж по Социална медицина: в рамките на стажа по Хигиена, инфекциозни болести, епидемиология и социална медицина (обща продължителност на стажа 35 дни; социална медицина - 5 дни.

4.1.3. УПРАЖНЕНИЯ СЪС СТАЖАНТ ЛЕКАРИ

№	Тема	Хорариум
1	Функции и отговорности на лекаря при регистрацията на ражданията и умираанията.	3
2	Епидемиология на хроничните неинфекциозни заболявания. Научни основи на промоцията на здравето и поведенческата епидемиология.	3
3	Лекарят в условията на извънболничната (първична и специализирана) и болничната медицинска помощ. Актуално състояние. Законодателни основи.	3
4	Здравно осигуряване в България. Лекарят в условията на задължителното и доброволно здравно осигуряване.	3
5	Представяне на индивидуалните разработки (реферат) на стажант лекарите.	3
	Общо	15

П Р А В И Л А

**за разработване на реферат от стажант-лекари
по време на държавния стаж по Социална медицина и здравен мениджмънт**

1. Избор на тема

Предвид широтата и многоаспектността на социомедицинския комплекс от дисциплини, за ориентир на стажант-лекарите в избора на тема за реферат предлагаме формулираните в конспекта за държавен изпит въпроси. Считаме, че по този начин фокусът ще се насочи към фундаментални въпроси, чието по-детайлно разработване ще подпомогне бъдещите лекари относно предстоящата реализация в практиката и по-успешно представяне на държавния изпит по социална медицина.

2. Структура на реферата

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 6 от 12

Рефератът, като разновидност на научно изследване, съблюдава следната структура:

- **Резюме** – до 250-300 думи, което в синтезиран вид представя разглежданата проблематика и извежда акцентите на разработката.
- **Ключови думи** – до 5.
- **Изложение на проблема** – не по-малко от 4 и не повече от 8 стандартни машинописни страници, с големина на шрифта 12, включително онагледяване с фигури и таблици.
- **Използвана литература** – препоръчително е да се посочат не по-малко от трима български автори и поне двама чуждоезични от достъпните в ТрУ вторични бази данни. Документи, нормативни разпоредби, информационни бюлетини и др., които са използвани при представянето на разглежданата проблематика, също трябва да се посочат като литературни източници. Източниците се номерират според последователността на тяхното цитиране в реферата.
- **Техническото оформление на реферата** предполага изготвянето на титулна страница, включваща заглавие, име на стажант-лекаря, име на асистента, явяващ се и методичен ръководител на реферата.

3. Представяне

Презентацията на реферата е в устна форма до не повече от 10 мин. Представянето може да се онагледява.

Не се допуска дублиране на темите на представяните реферати сред членовете на една стажантска група.

5. ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

5.1. Лекции - представят се като презентации на Microsoft Power Point с мултимедиен проектор, в лекционна зала.

5.2. Упражнения – провеждат се в учебни зали на катедрата като е необходима съвременна учебна техника.

6. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ

Система за оценка на знанията по социална медицина

Крайната оценка е по шестобалната система, като минималната оценка за успешно приключване на обучението е “среден (3)”. Съотнесена към Европейската система за трансфер на кредити, съпоставимостта на оценките е следната:

Отличен 6	Мн. добър 5	Добър 4	Среден 3		Слаб 2	
A	B	C	D	E	FX	F
Присъждат се кредити, както е по учебен план					Не се присъждат кредити	

Оценката се формира от 3 компонента:

1. Текущ контрол:
 - a. Активност и посещаемост на практически занятия (100%) и на лекции (минимум 50%);
 - b. Колоквиум;
2. Практически изпит: решаване на тест – съдържа въпроси от целия изучаван материал с формулирани отговори, от които един е верен. Минимална оценка “среден (3)” се получава при верни поне 45% от отговорите на въпросите. При избран повече от един отговор, той се приема за грешен. Общата оценка се получава по приложената формула;
3. Теоретичен изпит – провежда се писмено и се представя устно от студента: съдържа 2 въпроса от конспекта и е с цел да се покаже нивото на теоретична подготовка и умение за интерпретация на изучаваната проблематика.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 7 от 12

Окончателната оценка се формира като сума от по-горните оценки, със следните коефициенти:

1. Текущ контрол: осреднен от компоненти а и b – 0.25;
2. Практически изпит: /тест/ – 0.25;
3. Теоретичен изпит – 0.50.

Формула за изчисляване на оценката от теста

$$A = \frac{3 * (B + B_{\max} - 2 * B_{\min})}{(B_{\max} - B_{\min})}$$

Означения:

обща оценка на теста - A

получен брой верни отговори - B

максимален брой верни отговори (брой въпроси в теста) - B_{max}

минимален брой верни отговори - B_{min}

Текущ контрол		Практичен изпит		Теоретичен изпит		Крайна оценка		Еквивалент
Бал	%	Бал	%	Оценка	%	Оценка	%	
2	≤ 6	2	≤ 18	2	≤ 36	2	≤ 60	FX/F
3	6,1-7,1	3	18,3-21,3	3	36,6-42,6	3	61-65	E
						3	66-71	D
4	7,2-8,1	4	21,4-24,3	4	42,7-48,6	4	72-81	C
5	8,2-9,1	5	24,4-27,5	5	48,7-54,6	5	82-91	B
6	9,2-10	6	27,6-30	6	54,7-60	6	92-100	A

7. ПРОГРАМА (КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ)

1. Развитие, определение и предмет на социалната медицина.
2. Структура на социомедицинската научна система.
3. Функции на социалната медицина. Методи на социалната медицина.
4. Здравото и болестта – най-общи и основни категории за медицината. Концепции за здравето.
5. Определение и измерения на здравето. Спектър (континуум) на здравето и болестта, степени или “нива на здраве и болест”.
6. Детерминанти на здравето. Социални фактори: класификация на социалните фактори.
7. Качество на живот: определение, елементи. Връзка между категориите “качество на живот” и “здраве”.
8. Обществено здраве: определение и основни индикатори. Групово здраве.
9. Цикъл на социално-здравните явления.
10. Демографски процеси и показатели – същност и класификация.
11. Показатели за статика на населението. Възрастова структура на населението.
12. Класификации на възрастта. Подходи за характеристика на възрастовата структура на населението.
13. Медико-социални аспекти на раждаемостта: определение и основни понятия. Оценка на показателя за раждаемост; коефициенти за плодовитост.
14. Специфични показатели за оценка на възпроизводството на населението.
15. Тенденции на раждаемостта в България.
16. Абортът като социален феномен. Състояние и тенденции на показателите за аборти в България; фактори на “абортната епидемия”.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 8 от 12

17. Медико-социални аспекти на общата смъртност. Основни понятия и показатели за анализ; стандартизирани показатели; специфични показатели.
18. Тенденции на общата смъртност в България.
19. Детска смъртност: общ и специфични показатели.
20. Характеристика на детската смъртност в България.
21. Значение и условия за изучаване на заболяемостта. Източници и методи (активни и пасивни) за изучаване на заболяемостта.
22. Основни понятия при изучаване на заболяемостта. Показатели за заболяемост: свежа заболяемост, периодна и моментна болестност; айсберг на заболяемостта.
23. Недееспособност: понятиен апарат. Инвалидност.
24. Международна класификация на болестите; семейство на класификациите.
25. Състояние и тенденции на заболяемостта в съвременното общество. Измерване на тежестта на заболяванията – DALYs. Разпределение на DALYs. по причини.
26. Рискови фактори на социалнозначимите заболявания: класификация.
27. Същност и историческо развитие на концепцията за промоция на здраве.
28. Отавска харта за промоция на здравето: дефиниция на понятието, предпоставки за здраве, приоритетни области за дейност (принципи) по промоция на здраве.
29. Международно здравно сътрудничество - развитие. Световна здравна организация (СЗО): основни принципи в конституцията на СЗО. Структура, ръководни органи и функции на СЗО.
30. Стратегията на СЗО “Здраве за всички”: развитие, ключови ценности и цели; индикатори за оценка.
31. Определение, развитие и обхват на епидемиологията.
32. Основни понятия в епидемиологията: популация, популация в риск, риск, рискови фактори, експозиция, експонирани и неекспонирани лица.
33. Описателна епидемиология: описателни проучвания – значимост, дизайн, предимства и слаби страни.
34. Екологични (популационни) епидемиологични проучвания. Срезови (напречни, трансверзални) ЕП: значимост, дизайн, предимства и слаби страни.
35. Проучвания за причинна зависимост: проучвания “случай-контрола” – дизайн, отличителни особености, оценка на риска (OR).
36. Проучвания за причинна зависимост: кохортни проучвания - дизайн, отличителни особености. Оценка на риска: относителен риск (RR), рискова разлика (RD), етиологична фракция на експонираните (EF), популационен атрибутивен риск (PAR).
37. Медицинска социология: същност и роля на социологическата информация в социалната медицина. Източници и методи за набиране на първична социологическа информация.
38. Анкетен метод за набиране на първична социологическа информация. Видове анкети: предимства и слаби страни.
39. Интервю и наблюдение като методи за набиране на първична социологическа информация: видове.
40. Анализът на документи като метод за набиране на първична социологическа информация. Анализ съдържанието на документи.
41. Типове системи (модели) на здравеопазване.
42. Първична здравна помощ – развитие на концепцията. Принципи на ПЗП.
43. Организация на болничната медицинска помощ. Определение; потребности от болнична медицинска помощ; функции на болницата.
44. Промоция на сексуално и репродуктивно здраве. Концепция за семейно планиране.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 9 от 12

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

1. Развитие, определение и предмет на социалната медицина.
2. Структура на социомедицинската научна система. Функции на социалната медицина; основни методи на социалната медицина.
3. Концепции за здравето. Определение и измерения на здравето. Спектър (континуум) на здравето и болестта.
4. Детерминанти на здравето. Социални фактори: класификация. Социално-медицински подход в дейността на лекуващия лекар. Социална история на здравето.
5. Качество на живот и здраве.
6. Обществено здраве: определение и основни индикатори. Цикъл на социално-здравните явления . Групово здраве.
7. Показатели за статика на населението. Възрастова структура на населението. Класификации на възрастта.
8. Медико-социални аспекти на раждаемостта: показатели. Тенденции на раждаемостта в България.
9. Медико-социални аспекти на общата смъртност: показатели. Тенденции на общата смъртност в България.
10. Детска смъртност: показатели. Тенденции на детската смъртност в България.
11. Заболяемост: основни понятия; източници и методи за изучаване. Международна класификация на болестите.
12. Заболяемост: показатели. Недееспособност: понятиен апарат. Показатели.
13. Състояние и тенденции на заболяемостта в съвременното общество. Измерване на тежестта на заболяванията – DALYs.
14. Същност и историческо развитие на концепцията за промоция на здраве. Отавска харта за промоция на здравето.
15. Международно здравно сътрудничество. Стратегията на СЗО “Здраве за всички в 21 век”.
16. Определение, развитие и обхват на епидемиологията. Основни понятия в епидемиологията.
17. Екологични (популационни) епидемиологични проучвания; срезови (напречни, трансверзални) ЕП: значимост, дизайн, предимства и слаби страни.
18. Проучвания на причинна зависимост: проучвания “случай-контрола”; кохортни проучвания - дизайн, отличителни особености, оценка на риска.
19. Същност и роля на социологическата информация в социалната медицина. Източници и методи за набиране на първична социологическа информация.
20. Първична здравна помощ – развитие на концепцията. Принципи на ПЗП.
21. Организация на първичната здравна помощ в Република България – нормативна уредба. Функции и задачи на общопрактикуващия лекар.
22. Здравна служба. Номенклатура на лечебните заведения в Република България.
23. Типове системи (модели) на здравеопазване.
24. Организация на болничната медицинска помощ. Определение; потребности от болнична медицинска помощ; функции на болницата.

8. ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Лекционен курс по социална медицина за студенти от II-ри курс, специалност Медицина, учебна 2012/2013 г. Ю.Маринова, (непубликуван); Учебни материали в помощ на практическата подготовка по социална медицина за студенти по медицина– Катедра по Социална медицина и здравен мениджмънт, МФ, ТрУ – Стара Загора (непубликувани).

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 10 от 12

2. Грънчарова, Г., С. Александрова-Янкуловска, Социална медицина – пето преработено и допълнено издание, Изд. център ВМИ - Плевен, 2016, 2017 г., 350 с.
3. Воденичаров Ц., С. Попова, М. Мутафова, Е. Шипковенска, Социална медицина, Издателска къща «ГорексПрес», 2013, 527 с.
4. Бийгълхол Р., Р. Бонита, Т. Келстрьом, Основи на епидемиологията, СЗО, Женева, 1993, Конквиста Варна, 1995: 204с.

Допълнителна:

1. Атанасов, Н., Н. Лазаров, А. Атанасов, Св. Димитрова, К. Янков, Въведение в “Медицина основана на доказателствата” (Evidence-Based Medicine), Изд. ВАП, Пловдив, 2004, 271с.
2. Доклади за здравето на нацията - Годишен доклад на Министъра на здравеопазването: <http://ncphp.government.bg/доклади-и-отчети.html>
3. Актуална здравна статистика (състояние и движение на населението, заболяемост и др.): <http://ncphp.government.bg/съст-движ-нас.html>
4. Здравна реформа – документи: <http://www.mh.government.bg>
5. Шипковенска Е., Л. Георгиева, Г. Генчев, П. Димитров, Й. Борисова, Приложна епидемиология и медицина базирана на доказателства, под ред. на Е. Шипковенска, Делфи, София, 2002, 162 с.
6. Мутафова М., П. Пешева, Е. Георгиева, Н. Христов, М. Правчанска, Социална медицина, под ред. на проф. д-р М. Мутафова, дм, мед. изд. Арсо, С., второ издание, 2011, 380 с.
7. Мирчева И., Л. Георгиева, Т. Костадинова, Социална медицина, под ред. на проф. Ст. Попова, изд. къща СТЕНО – Варна, 2011, 227 с.
8. Борисов В., Социалномедицински основи на здравния мениджмънт (Синтетична социална медицина) В: Здравен мениджмънт – Азбука на здравния мениджмънт, Филвест, София, 2004, 1-130, проф. д-р В.Борисов, дмн
9. Съвременна епидемиология под ред. на доц. д-р Н. Фесчиева, Конквиста, Варна 1997, 174 с.
10. Тулчински Т., Е. Варавикова, Ново обществено здравеопазване – въведение в ХХІ век, Лотос, Варна, 2004, 804 с.
11. WHO Regional Office for Europe. European Health for All Database: <http://www.who.dk>.
12. Социална медицина, тримесечник на научното дружество по социална медицина.
13. Закон за здравето; Закон за здравното осигуряване; Закон за лечебните заведения; Закон за професионално съсловните организации на лекарите и на лекарите по дентална медицина, Библиотека Закони – АПИС; <http://www.mh.government.bg>; <http://www.blsgb.com>
14. Ново обществено здравеопазване, под ред. проф. д-р В. Борисов, доц. д-р Зл. Глутникова, проф. д-р Ц. Воденичаров, Акваграфикс, София, 1998, с. 542
15. Воденичаров Ц., Иновации в общественото здравеопазване, реалности и предизвикателства, изд. «Наука и общество», 2012, 136 с.
16. Constitution of The World Health Organization, <http://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf>
17. World Health Reports, <http://www.who.int/whr/en/>
18. Social determinants of health: the solid facts. 2nd edition / edited by Richard Wilkinson and Michael Marmot, World Health Organization, Regional Office for Europe, 2003, pp. 31.

9. ПРИДОБИТИ УМЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО (теоретични и практически)

Студентите притежават **теоретични познания** по всички, посочени по-горе в програмата (конспект) по социална медицина основни въпроси със следните акценти:

- концепции за здраве и болест – развитие и сегашно състояние; общественото здраве като

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 11 от 12

динамична отворена система – детерминанти и индикатори; тенденции на общественото здраве на световно, регионално и национално ниво;

- медико-социални аспекти на раждаемостта и смъртността; медико-социални аспекти на заболяемостта и недееспособността; състояние и тенденции на заболяемостта в съвременното общество;
- епидемиология на социалнозначимите заболявания; рискови фактори за социалнозначими заболявания;
- промоция на здравето: развитие на концепцията, принципи, стратегия за промоция на здравето; промоция на здравето и права на пациента, промоция на сексуално и репродуктивно здраве;
- международно здравно сътрудничество: ролята на СЗО, глобална стратегия «Здраве за всички в 21 век» - ключови ценности и цели;
- съвременна епидемиология: понятиен апарат, видове епидемиологични проучвания;
- дейност на основните подсистеми на здравната служба: първична здравна помощ, болнична медицинска помощ; роля и значение на здравното осигуряване на населението;

При усвояване и осмисляне на теоретичните познания студентите придобиват **практически умения**, имащи задължителен характер, т.е. представляват част от задължителната професионална компетентност, общовалидна за европейските медицински университети. В процеса на обучение по социална медицина, достигането на трето таксономическо равнище (да може сам да извършва) на практически умения считаме за удовлетворяващо **целите** на обучението: **формиране на социалномедицински подход и мислене у студентите с оглед:**

- да прилагат интегрален подход при осмисляне, идентифициране и анализ на проблемите на общественото здраве, предполагащ умения за боравене с основните показатели (индикатори), тяхното изчисление и факторна обвързаност: демографски индикатори, заболяемост, недееспособност;
- да изградят умение за идентифициране на приоритетните здравни проблеми при боравене с необходима информация на различните нива на здравето;
- да осмислят ролята на рисковите фактори за социалнозначимите заболявания и приложението на различни подходи за профилактика на болестите, тяхната роля и приложение (с акцент на популационния и високорисковия подход на ниво на първична, вторична и третична профилактика);
- да осмислят ролята, както и да изградят нагласа за приложение на социално-медицинския подход в ежедневната клинична работа с конкретния пациент при спазване на основните етични принципи и правила на поведение и зачитане правата на пациента (социална история на заболяването на пациента);
- да осъзнаят значението на промоцията на здравето като ключова концепция за подобряване на общественото здраве и собствената бъдеща роля в осъществяването на програми по промоция на здравето;
- на базата на познанията по съвременна епидемиология да умеят да прилагат универсален подход към съвременните научни проучвания в областта на медицината, да интерпретират правилно показатели за оценка на риска при различни видове епидемиологични проучвания, да четат критично медицинска научна литература и изградят усет за използването на резултати от различни епидемиологични изследвания в ежедневната си дейност (клинична епидемиология);
- да умеят да боравят с основни нормативни документи в системата на здравеопазването на базата на познаване на законодателните основи на развитието на здравеопазвателната система;

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	Дисциплина: Социална медицина Специалност: Медицина		Редактиран: 12 от 12

- да осъзнаят ролята и значението на лекарската дейност в основните подсистеми на здравната служба: роля на лекаря в системата на първичната здравна помощ; роля на лекаря в системата на болничната помощ;
- да се изгради усет за активната гражданска позиция на съвременния лекар в обществото, професионална идентичност и роля на професионално-съсловната организация за застъпничество в сферата на здравната политика в подкрепа на правата на пациента и правата на лекаря;
- осъзнаване и разбиране на глобалните проблеми на здравето, ролята на международните организации – неправителствени и правителствени, особено на Световната медицинска асоциация и Световната здравна организация.

